

Анатолій Романюк

Львівський національний університет імені Івана Франка

Методологічні основи виборчих досліджень. Теоретичні та практичні аспекти проведення виборчих кампаній

Що слід відносити до категорії виборчих досліджень. Різновиди виборчих досліджень: вивчення настроїв/вподобань громадян з сепарацією за різними критеріями (регіон, вік, стать, тип поселення тощо); аналіз політичних партій та політичних акторів; вивчення особливостей та загроз, детермінованих застосуванням конкретної виборчої системи.

Значення соціологічних досліджень. Характеристика World Values Survey (WVS) глобального дослідницького проекту спрямованого на вивчення цінностей та переконань людей. Розробка на підставі даних проекту Рональдом Інглхартом та Крістіаном Вельцелем карти/графіку міжкультурних відмінностей на підставі вимірювання значення виживання/самовираження та традиційних цінностей і раціональних цінностей. Окреслення місця України щодо країн світу.

Параметри кількісних характеристик партійної системи. Ідеологічне позиціонування політичних партій. Зв'язок ідеології, партійної програми, домінуючих настроїв/очікувань громадян і виборчої програми. Розгляд конкретного випадку на прикладі Лейбористської партії. Особливість ситуації в партійній системі України. Феномен популізму.

Фіксація потужної тенденції до електоральної волатильності в демократичних країнах світу. Зміст цього процесу виявляється в тому, що суттєво зросла частка громадян які змінюють свого політичного агента між виборами та частка тих виборців, які визначаються/приймають рішення за кого голосувати лише під час виборчої кампанії. За період з 1960 по 2014 рік частка виборців, які змінили партію між виборами (міжвиборча волатильність) зросла з 11 % до 36 %, а частка громадян, які змінили підтримку конкретної політичної партії під час виборчої кампанії (внутрішньовиборча волатильність) зросла з 7 до 17 %. Аналіз розрахунків електоральної волатильності щодо парламентських виборів в Україні свідчить про високі показники, зокрема співставлення результатів парламентських виборів 2012/2014 дало показник індексу М. Педерсена 82,14, а парламентських виборів 2014/2019 років – 67,76. Аналіз чинників, які зумовлюють високий рівень волатильності передбачає вивчення регіональної специфіки, соціально демографічних характеристик виборців а також перевірки гіпотези про темпи/швидкість змін позицій/вподобань громадян.

Проект Порівняльне вивчення виборчих систем/Comparative Study of Electoral Systems – CSES. Параметри основних модулів для дослідження виборчих систем. Доступ до даних. Формат вивчення Венеціанською комісією національного виборчого законодавства. Оцінки і рекомендації щодо виборчого кодексу України та практики проведення виборів.